

Oikeusministeriö/ demokratia- ja julkisoikeusosasto Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasiat

osastopäällikkö Johanna Suurpää

Yhdenvertaisuus – keskeistä

- Suomi kansainvälistynyt > kaikki saatava mukaan yhteiskuntaan (vrt esim. työvoiman saatavuus, yhteiskunnan eriytymisen ehkäiseminen) (OM hanke 1.2.13).
- Työelämä syrjinnän torjuminen, asianmukaisten työehtojen varmistaminen (> toimivalta & resurssit valvontaan). Koskee maahanmuuttajataustaisten myös esim vammaisia ihmisiä ja ikääntyviä.
- Yhdenvertaisuuslain pohjalla sitova EU-oikeus (direktiivit). EU komissio vahvistanut työtään rasismiin, antisemitismiin, muslimien syrjinnän sekä toisaalta ikäsyrjinnän alueilla.
- Yhdenvertaisuuslain muutokset astuivat voimaan 1.6.2023. YV-lain muutoksen yhteydessä eduskunta edellytti, että selvitetään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa työelämäasioissa. Tasa-arvovaltuutetun kertomuksen yhteydessä eduskunta edellytti, että selvitetään vaihtoehtoja syrjinnän uhrien oikeussuojan vahvistamiseksi.
- Hyvät väestösuhteet – esimerkiksi maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret harrastusten piiriin, segregaaation vastustaminen aluesuunnittelussa jne..
- Vihateot lisäävät tutkitusti turvattomuuden ja ulkopuolisuuden tunnetta (OM hanke 1.2.14).

Vähemmistöt/ kielelliset oikeudet

- Kielelliset oikeudet > molempien kansalliskielien elinvoimaisuuden varmistaminen. Suomen kielen tilanteesta laaja selvitys menossa. Ruotsinkielisten palveluiden turvaaminen. Kielilainsäädännön päivittäminen (OM hanke (1.2.1, 1.2.2)).
- Ahvenanmaan itsehallintolaki > viimeistely tehdyn valmistelun pohjalta. Pohjatyö pitkällä, yhteisymmärryksen etsiminen Å:n kanssa eräistä kohdista jatkuu (OM hanke 1.2.5).
- Saamelaiskäräjälaki > eduskunnalle kauden alussa, laki on vanhentunut ja kokonaisuudistuksen tarpeessa. SaKä hyväksyntä tarvitaan (OM hanke 1.2.12).
- (Totuus- ja sovintokomissiot / VNK)

Valtuutetut – virastohanke

- OM näkemyksen mukaan synergia ja yhteistyö valtuutettujen välillä ovat tärkeitä tavoitteita.
- Tämän vuoksi OM selvitti aiemmin TAS ja YVV yhdistämistä.
- Ehdotus ei saanut kannatusta: erityisesti TAS näkyvyyden ja vaikuttavuuden pienempänä toimijana pelättiin huononevan (vastustus voimakasta, naisjärjestöt ml poliittiset naisjärjestöt laajasti).
- Valtuutettujen resurssit lakisääteisiin tehtäviin nähden pienet ja lisääntyneet – esimerkiksi tietosuojavaltuutetulla paljon uusia lainsäädännöstä johtuvia tehtäviä. Kentässä tapahtunut muutoksia (esim Vanhusasiavaltuutetun perustaminen) > parempi edetä kokonaisuuden huomioivan OM esittämän virastomallin pohjalta (OM hanke 7.3).
- Valtuutetut lain mukaan itsenäisiä ja riippumattomia, kullakin lakisääteiset tehtävät. Muutokset valmisteltu yhteisymmärryksessä. Pohjalla myös EU-oikeus.
- Tulossa EU-direktiivi yhdenvertaisuuselinten (Equality Bodies, ml valtuutetut) itsenäisen aseman vahvistamisesta edelleen.

Muuta:

- Vieraannuttaminen: Asia on hyvin tärkeä, ilmiö monitahoinen ja lainsäädäntö sinänsä kunnossa. Resursseja olisi syytä kohdentaa vieraannuttamistyyppisen käyttäytymisen tunnistamiseen ja vanhempien riitaisuuksien ennaltaehkäisyyn. Lapsen etu aina etusijalla.
- Naisiin kohdistuva väkivalta: toteutettu laaja poikkihallinnollinen toimintaohjelma. Esitettyon HO-kortti, jossa käsitellään erityisesti väkivalta- ja seksuaalirikollisten hoito-/kuntoutusohjelmia). Tähän liittyy myös uhrin aseman kehittämistä koskeva HO-kortti.